Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim

Kongres wiedeński i podział ziem polskich, okres konstytucyjny Królestwa Polskiego, powstanie listopadowe, Wielka Emigracja, powstanie styczniowe, uwłaszczenie chłopów

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 29 pkt

Przypomnij sobie

- **Kongres wiedeński** (1814–1815) ustalił nowy porządek w Europie po klęsce Napoleona: przywrócono władzę dawnych dynastii, mocarstwa dbały o równowagę sił, a Rosja, Austria i Prusy zawarły **Święte Przymierze**, by wspólnie tłumić rewolucje. Ziemie polskie pozostały podzielone.
- Powstało **Królestwo Polskie** połączone z Rosją osobą cara. Miało własną konstytucję, sejm, wojsko i walutę, ale car łamał te swobody.
- W **okresie konstytucyjnym** (1815–1830) Królestwo szybko się rozwijało: otwarto **Uniwersytet Warszawski** (1816), minister skarbu **Ksawery Drucki-Lubecki** uporządkował finanse i założył **Bank Polski** (1828), rozwijały się przemysł włókienniczy i górnictwo.
- Pozostałe ziemie polskie: **Wielkie Księstwo Poznańskie** (zabór pruski), **Galicja** (zabór austriacki) oraz **Rzeczpospolita Krakowska** – małe wolne miasto pod opieką trzech zaborców (1815–1846). W Wielkopolsce rozwijała się **praca organiczna**: Karol Marcinkowski i Hipolit Cegielski zakładali instytucje gospodarcze i oświatowe. Na **ziemiach zabranych** (dawne ziemie Rzeczypospolitej włączone wprost do Rosji) ośrodkiem polskiej nauki był Uniwersytet Wileński – car zamknął go po powstaniu listopadowym.
- Przeciw łamaniu konstytucji działały tajne organizacje, m.in. **spisek w Szkole Podchorążych** w Warszawie (Piotr Wysocki), od którego rozpoczęło się powstanie listopadowe.
- **29 listopada 1830** wybuchło **powstanie listopadowe**. Trwało do października 1831 roku i zakończyło się klęską.
- Po upadku powstania car zlikwidował sejm i wojsko Królestwa. Tysiące Polaków wyjechało na Zachód – to **Wielka Emigracja**. W jej kręgu we Francji tworzyli m.in. Adam Mickiewicz i Fryderyk Chopin.
- **22 stycznia 1863** wybuchło **powstanie styczniowe** – najdłużej trwające polskie powstanie, prowadzone metodą walki partyzanckiej. Przyczyny pośrednie: represje i rusyfikacja po 1831 roku, nadzieje po klęsce Rosji w wojnie krymskiej, patriotyczne manifestacje w Warszawie w latach 1861–1862. Przyczyna bezpośrednia: **branka** – przymusowy pobór młodych Polaków do armii rosyjskiej.

	Powstanie listopadowe	Powstanie styczniowe
Lata	1830–1831	1863–1864
Zabór	rosyjski (Królestwo Polskie)	rosyjski
Charakter walk	regularna armia, wielkie bitwy	walka partyzancka, setki potyczek
Skutki	likwidacja armii i sejmu Królestwa, Wielka Emigracja	zsyłki na Syberię, nasilenie rusyfikacji, uwłaszczenie chłopów

- **Uwłaszczenie** przebiegało w każdym zaborze inaczej. W zaborze pruskim (od 1823 roku) chłopi musieli oddać dziedzicowi część ziemi albo za nią zapłacić. W Galicji (1848) i w Królestwie Polskim (1864) dostali uprawianą ziemię bez wykupu, a odszkodowanie ziemianom wypłaciło państwo. W Królestwie warunki były najkorzystniejsze – car chciał zjednać chłopów i osłabić szlachtę, która poparła powstanie.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Rewolucja przemysłowa

Maszyna parowa, fabryki, kolej, wielkie miasta, robotnicy, wynalazki XIX wieku

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 28 pkt

Przypomnij sobie

- **Rewolucja przemysłowa** zaczęła się w XVIII wieku w **Anglii** i zmieniła sposób wytwarzania: warsztat rzemieślniczy zastąpiła **fabryka**.
- Kluczowy wynalazek to **maszyna parowa** (udoskonalona przez **Jamesa Watta**). Dała napęd maszynom, statkom i lokomotywom.
- Rozwój **kolei** skrócił podróże z wielu dni do kilku godzin i połączył odległe regiony. Pierwszą publiczną linię kolejową z parowozem otwarto w Anglii w 1825 roku, a w 1830 roku ruszyła linia Liverpool–Manchester z regularnymi pociągami pasażerskimi. Budowniczym udanych parowozów i pierwszych publicznych linii kolejowych był George Stephenson, nazywany „ojcem kolei".
- Ludzie zaczęli masowo przenosić się ze wsi do miast – to **urbanizacja**. Powstały wielkie ośrodki przemysłowe (na ziemiach polskich m.in. Łódź i Zagłębie Dąbrowskie).
- Powstała nowa grupa społeczna – **robotnicy**. Pracowali po 12–14 godzin dziennie, także dzieci. Z czasem zaczęli tworzyć **związki zawodowe** i walczyć o prawa.
- Wynalazki XIX wieku: telegraf, telefon (Bell), żarówka (Edison), lampa naftowa (Ignacy Łukasiewicz, 1853), fotografia, samochód (Benz), dynamit (Nobel), pasteryzacja (Pasteur).

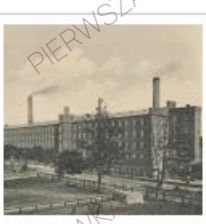
Rewolucja przemysłowa

maszyna parowa Watta
rycina, 1822

parowóz – kolej skróciła podróże
„Rocket" (1829) – replika w muzeum w Yorku

fabryka w Łodzi
fabryka Scheiblera, zdjęcie B. Wilkoszewskiego, 1896

praca dzieci w fabryce
Lewis W. Hine, zdjęcie, 1909

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Dlaczego maszyna parowa była przełomem?
Po raz pierwszy siła napędowa nie zależała od ludzi, zwierząt, wiatru ani rzeki. Fabrykę można było postawić wszędzie i pracować niezależnie od pogody.

Przykład 2. Dlaczego miasta rosły tak szybko?
Bo fabryki potrzebowały rąk do pracy, a na wsi brakowało ziemi i pracy dla wszystkich. Ludzie szli tam, gdzie była płaca.

Przykład 3. Dlaczego powstały związki zawodowe?
Bo pojedynczy robotnik nie miał żadnej siły wobec właściciela fabryki. Razem mogli negocjować płace i czas pracy oraz strajkować.

I wojna światowa

Przyczyny, przebieg, nowe rodzaje broni, rewolucje i wojna domowa w Rosji, sprawa polska (Legiony, akt 5 listopada), skutki wojny, Liga Narodów

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 25 pkt

Przypomnij sobie

- Przed 1914 rokiem Europa podzieliła się na dwa bloki: **trójprzymierze** (Niemcy, Austro-Węgry, Włochy) i **trójporozumienie** (Francja, Rosja, Wielka Brytania).
- Bezpośrednią przyczyną wybuchu wojny był **zamach w Sarajewie** (28 czerwca 1914) – zabójstwo następcy tronu Austro-Węgier.
- Wojna trwała od **1914** do **1918** roku. W 1917 roku do wojny przystąpiły po stronie ententy Stany Zjednoczone. Na froncie zachodnim ustaliła się **wojna pozycyjna** – żołnierze latami tkwili w okopach. Na froncie wschodnim prowadzono **wojnę manewrową** – armie przesuwały się o setki kilometrów. Na morzu Niemcy prowadziły wojnę okrętów podwodnych, a w powietrzu walczyły samoloty.
- Nowe rodzaje broni: **karabin maszynowy**, **gaz bojowy**, **czołg**, **samolot**, **okręt podwodny**. Straty były ogromne, jakich wcześniej nie znano – zginęło około 10 milionów żołnierzy.
- **Sprawa polska**: po raz pierwszy od rozbiorów zaborcy znaleźli się po przeciwnych stronach frontu – Niemcy i Austro-Węgry przeciw Rosji. Polacy służyli we wszystkich trzech armiach. W Galicji powstały **Legiony Polskie** walczące u boku Austro-Węgier; **Józef Piłsudski** dowodził ich **I Brygadą**.
- **5 listopada 1916 roku** Niemcy i Austro-Węgry ogłosiły **akt 5 listopada** – zapowiedź utworzenia Królestwa Polskiego zależnego od nich. We Francji powstała **Błękitna Armia** gen. Józefa Hallera. W Rosji w **1917 roku** wybuchły dwie rewolucje: lutowa (obalenie cara) i październikowa (władzę przejęli **bolszewicy** Lenina). Potem przez kilka lat trwała **wojna domowa** między bolszewikami („czerwonymi") a ich przeciwnikami („białymi"). Zwyciężyli bolszewicy, a w 1922 roku utworzyli **ZSRR**.
- Wojna zakończyła się **11 listopada 1918** rozejmem w Compiègne. Rozpadły się cztery imperia: niemieckie, austro-węgierskie, rosyjskie i osmańskie.
- **Traktat wersalski** (1919) ustalił warunki pokoju i potwierdził powstanie niepodległej Polski. Powołano **Ligę Narodów** – organizację, która miała strzec pokoju.

I wojna światowa

zamach w Sarajewie – 28 VI 1914
ilustracja z „Le Petit Journal", 1914

okopy – wojna pozycyjna
zdjęcie brytyjskie, 1916

czołg – nowa broń
Mark I nad Sommą, zdjęcie E. Brooksa, 1916

Józef Piłsudski ze sztabem strzelców – początek Legionów
Kielce, zdjęcie M. Fuksa, sierpień 1914

Odrodzona Polska

11 listopada 1918, walka o granice, wojna 1920, ustrój i sanacja, wielki kryzys, polityka zagraniczna, gospodarka, kultura i nauka II Rzeczypospolitej

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 32 pkt

Przypomnij sobie

- **11 listopada 1918** Rada Regencyjna przekazała **Józefowi Piłsudskiemu** władzę nad wojskiem. Ten dzień uznajemy za odzyskanie niepodległości. Jesienią 1918 roku działało kilka polskich ośrodków władzy: Rada Regencyjna w Warszawie, Polska Komisja Likwidacyjna w Krakowie, **Tymczasowy Rząd Ludowy** Ignacego Daszyńskiego w Lublinie, Naczelna Rada Ludowa w Poznaniu i Komitet Narodowy Polski w Paryżu. Po powrocie Piłsudskiego z Magdeburga podporządkowały się mu albo porozumiały z jego rządem. 22 listopada 1918 roku Piłsudski został **Tymczasowym Naczelnikiem Państwa**, a w styczniu 1919 roku odbyły się wybory do Sejmu Ustawodawczego.
- Granice trzeba było wywalczyć: **powstanie wielkopolskie** (1918–1919), trzy **powstania śląskie** (1919, 1920, 1921), plebiscyty na Warmii i Mazurach, walki o Lwów.
- **Wojna polsko-bolszewicka** (1919–1921) zakończyła się zwycięstwem. **15 sierpnia 1920** rozegrała się **Bitwa Warszawska**, nazwana *Cudem nad Wisłą*.
- W 1919 roku Sejm Ustawodawczy uchwalił **Małą Konstytucję**. **Konstytucja marcowa** (1921) wprowadziła ustrój demokratyczny z silnym sejmem. W maju 1926 roku Piłsudski przeprowadził **przewrót majowy**. Przyczyną były częste zmiany rządów, spory partii w sejmie i trudności gospodarcze. Skutkiem były rządy **sanacji** (obozu Piłsudskiego) i osłabienie roli sejmu. **Konstytucja kwietniowa** (1935) wzmocniła władzę prezydenta.
- W latach 1929–1935 gospodarkę dotknął **wielki kryzys**: upadały zakłady, rosło bezrobocie, spadały ceny płodów rolnych.
- Polityka zagraniczna: sojusz z **Francją** (1921), pakt o nieagresji z **ZSRR** (1932) i deklaracja o niestosowaniu przemocy z **Niemcami** (1934) – polityka „równowagi" między sąsiadami.
- Kultura i nauka: Nagroda Nobla dla **Władysława Reymonta** (1924) za „Chłopów"; matematyk **Marian Rejewski** złamał w 1932 roku szyfr niemieckiej maszyny **Enigma**, a razem z Jerzym Różyckim i Henrykiem Zygalskim opracował metody odczytywania jej depesz.

Wyzwanie II RP	Na czym polegało
scalenie trzech zaborów	różne prawo, waluty, szerokości torów kolejowych, systemy szkolne
granice	ustalane w walkach i plebiscytach w latach 1918–1922
gospodarka	budowa portu w Gdyni, Centralny Okręg Przemysłowy, reforma waluty (złoty)
mniejszości narodowe	około 1/3 obywateli nie była narodowości polskiej
społeczeństwo i wyznania	około 3/4 mieszkańców żyło na wsi, a większość utrzymywała się z rolnictwa; najliczniejsi byli chłopi, potem robotnicy; nieliczne były ziemiaństwo, inteligencja i burżuazja; obok katolików żyli prawosławni, grekokatolicy, Żydzi i protestanci

- Największe osiągnięcia gospodarcze: budowa **portu w Gdyni** (od 1922 roku – od rybackiej wsi do jednego z największych portów Bałtyku) i **Centralny Okręg Przemysłowy** (od 1936 roku, twórca:

Totalitaryzmy w Europie

ZSRR i stalinizm, nazizm w Niemczech, cechy państwa totalitarnego, łamanie traktatu wersalskiego przez Hitlera, polityka ustępstw, pakt Ribbentrop–Mołotow

KARTA 1/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 32 pkt

Przypomnij sobie

- **Totalitaryzm** to ustrój, w którym państwo kontroluje **całe życie** obywateli: politykę, gospodarkę, kulturę, a nawet poglądy.
- Cechy państwa totalitarnego: **jedna partia**, **wódz** otoczony kultem, **propaganda**, **cenzura**, **terror** i **policja polityczna**, brak wolnych wyborów i niezależnych sądów.
- **ZSRR**: po rewolucji 1917 roku władzę objęli bolszewicy. Od końca lat 20. rządził **Józef Stalin** – kolektywizacja rolnictwa, **Wielki Głód** na Ukrainie (1932–1933), **łagry** i masowe czystki.
- W latach 1937–1938 w ZSRR trwał **wielki terror**: policja polityczna **NKWD** aresztowała setki tysięcy niewinnych ludzi, wielu rozstrzelano. W tzw. **operacji polskiej NKWD** rozstrzelano ponad 111 tysięcy osób, w większości Polaków – tylko z powodu ich pochodzenia.
- **Niemcy**: w **1933 roku** kanclerzem został **Adolf Hitler**. Wprowadził dyktaturę, prześladowania Żydów (**ustawy norymberskie** 1935), obozy koncentracyjne i przygotowania do wojny.
- **23 sierpnia 1939** Niemcy i ZSRR podpisały **pakt Ribbentrop–Mołotow** z tajnym protokołem o podziale Europy Środkowej, w tym Polski.
- Hitler krok po kroku **łamał traktat wersalski**: w 1935 roku przywrócił w Niemczech powszechny pobór do wojska, w 1936 roku wprowadził wojsko do zdemilitaryzowanej **Nadrenii**, a w 1938 roku przyłączył **Austrię** (Anschluss).
- Państwa demokratyczne długo prowadziły wobec Hitlera **politykę ustępstw**: na konferencji w **Monachium** (1938) zgodziły się na oddanie Niemcom czechosłowackich Sudetów, co go tylko ośmieliło – w marcu 1939 roku Niemcy zajęły resztę Czech.

Totalitaryzmy

Józef Stalin – dyktator ZSRR
zdjęcie, ok. 1942

Adolf Hitler – kanclerz od 1933 r.
zdjęcie, 1933

podział Polski uzgodniony przez Niemcy i ZSRR
mapa z podpisami Stalina i Ribbentropa, 28 IX 1939

Powtórka: od kongresu wiedeńskiego do 1939 roku

Daty, pojęcia, postacie i procesy – zadania sprawdzające

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 38 pkt

Przypomnij sobie

- Ta karta zbiera materiał całej klasy 7. Przed jej wykonaniem przejrzyj notatki z wcześniejszych lekcji – od kongresu wiedeńskiego do wybuchu II wojny światowej.
- Kluczowe daty: **1815**, **1830**, **1863**, **1864**, **1871**, **1905**, **1914–1918**, **11 XI 1918**, **15 VIII 1920**, **1926**, **1933**, **23 VIII 1939**.
- Kluczowe pojęcia: rusyfikacja, germanizacja, autonomia galicyjska, praca organiczna, trójlojalizm, uwłaszczenie, Wielka Emigracja, urbanizacja, wojna pozycyjna, totalitaryzm, sanacja.
- Kluczowe postacie: Józef Piłsudski, Roman Dmowski, Wincenty Witos (ruch ludowy), Ignacy Daszyński (socjaliści), Ignacy Paderewski, Eugeniusz Kwiatkowski, James Watt, Otto von Bismarck, Adolf Hitler, Józef Stalin.
- Przy powtórce pytaj nie tylko „co się wydarzyło”, ale też „dlaczego” i „jakie były skutki” – tak formułowane są zadania na sprawdzianach.

Od 1815 do 1939 roku

1815 – kongres wiedeński
J. Godefroy według J.-B. Isabeya, 1819

rewolucja przemysłowa
rycina, 1822

1914–1918 – I wojna światowa
zdjęcie brytyjskie, 1916

11 XI 1918 – niepodległość
zdjęcie, 1919

Przykłady z wyjaśnieniem

Przykład 1. Jak zapamiętać daty?
Grupuj je w ciągi przyczynowo-skutkowe: 1914 wojna → 1918 niepodległość → 1920 obrona granic. Łatwiej zapamiętać historię niż pojedyncze liczby.

Przykład 2. Jak odpowiadać na pytanie o skutki?
Podaj skutek i od razu wyjaśnij mechanizm: *powstanie upadło, **dlatego** car zlikwidował autonomię Królestwa.*

Podgląd • Pierwsza Ławka

Europa i świat w drugiej połowie XIX wieku

Zjednoczenie Włoch i Niemiec, wojna secesyjna, kolonializm, nowe idee, kultura masowa i przemiany obyczajowe

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 34 pkt

Przypomnij sobie

- **Zjednoczenie Włoch**: na czele stanęło Królestwo Sardynii (Piemont) z premierem **Camillo Cavourem**. **Giuseppe Garibaldi** ze swoim ochotniczym oddziałem (tzw. wyprawa tysiąca, 1860) opanował Sycylię i Neapol. W **1861 roku** powstało **Królestwo Włoch** (król Wiktor Emanuel II), a w 1870 roku przyłączono **Rzym**, który został stolicą państwa.
- **Zjednoczenie Niemiec** przeprowadziły **Prusy**, kierowane przez premiera Prus, a potem kanclerza Niemiec **Ottona von Bismarcka** („wielkie sprawy rozstrzyga się żelazem i krwią"). Prusy wygrały wojny z Danią (1864), Austrią (1866) i Francją (1870–1871, bitwa pod **Sedanem**). **18 stycznia 1871 roku** w **Wersalu** ogłoszono powstanie **Cesarstwa Niemieckiego** z cesarzem Wilhelmem I.
- **Wojna secesyjna w USA (1861–1865)**: Południe, którego gospodarka opierała się na pracy niewolników na plantacjach, oderwało się od Unii (Konfederacja). Wojnę wygrała uprzemysłowiona **Północ**. Prezydent **Abraham Lincoln** ogłosił w 1863 roku uwolnienie niewolników; w **1865 roku zniesiono niewolnictwo** w całych Stanach Zjednoczonych.
- **Kolonializm (imperializm)**: w drugiej połowie XIX wieku mocarstwa europejskie podzieliły między siebie prawie całą Afrykę i dużą część Azji. Na **konferencji berlińskiej (1884–1885)** ustalono zasady podziału Afryki. Największym imperium była **Wielka Brytania** za panowania królowej **Wiktorii** (Indie nazywano „perłą w koronie brytyjskiej"), drugim – Francja.
- Przyczyny ekspansji kolonialnej: poszukiwanie surowców i rynków zbytu, prestiż mocarstwa, rywalizacja państw, przekonanie o „misji cywilizacyjnej" Europejczyków. Skutki dla kolonii: wyzysk, niszczenie tradycyjnych społeczności, ale też budowa kolei, szkół i szpitali.
- Nowe idee: **liberalizm** (wolność jednostki, wolny rynek), **socjalizm** (równość społeczna, obrona robotników; **Karol Marks** – „Manifest komunistyczny" 1848, walka klas), **nacjonalizm** (naród jako najwyższa wartość), **chrześcijańska demokracja** (encyklika **Rerum novarum** papieża Leona XIII, 1891 – o sprawiedliwym traktowaniu robotników).
- Zmiany społeczne: rozwój ruchu robotniczego i związków zawodowych, szkoła powszechna, walka kobiet o prawa wyborcze (**sufrażystki**).
- **Początki kultury masowej**: tanie gazety czytane przez miliony ludzi, plakaty i reklama, pierwsze pokazy filmowe braci **Lumière** w Paryżu (**1895**), wesołe miasteczka, popularne piosenki. Rozwijał się **sport** – w **1896 roku** w Atenach odbyły się pierwsze nowożytne **igrzyska olimpijskie**. **Przemiany obyczajowe**: kobiety zaczęły studiować i pracować zawodowo, moda stała się wygodniejsza, popularny stał się rower, ludzie częściej podróżowali koleją i wyjeżdżali na wypoczynek.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Ziemie polskie w latach 1864–1914

Rusyfikacja i germanizacja, autonomia Galicji, trójlojalizm i praca organiczna, świadomość narodowa, nowe ruchy polityczne, rewolucja 1905–1907

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 37 pkt

Przypomnij sobie

- **Zabór rosyjski**: po powstaniu styczniowym nasiliła się **rusyfikacja**. Królestwo Polskie nazywano „Krajem Nadwiślańskim", w urzędach i szkołach obowiązywał język rosyjski (także na lekcjach historii i geografii Polski). Polacy odpowiadali **tajnym nauczaniem**, a w Warszawie działał tajny **Uniwersytet Latający** (także dla kobiet).
- **Zabór pruski**: **germanizacja** nasiliła się za kanclerza Bismarcka (jego walka z Kościołem katolickim w latach 70. uderzała też w Polaków). Władze usuwały język polski ze szkół i urzędów, w **1885 roku** wysiedliły z Prus ok. 26 tys. osób, głównie Polaków, które nie miały obywatelstwa pruskiego (**rugi pruskie**), a **Komisja Kolonizacyjna** (1886) wykupywała polską ziemię dla osadników niemieckich. Od 1904 roku nie wolno było bez zgody władz stawiać nowych domów na zakupionej ziemi (**nowela osadnicza**).
- **Postawy Polaków**: po klęsce powstania styczniowego wielu uznało, że trzeba odłożyć walkę zbrojną. **Trójlojalizm** – część ziemian i polityków deklarowała wierność (lojalność) wobec władców wszystkich trzech państw zaborczych w zamian za ustępstwa. Popularna stała się **praca organiczna** – pokojowe wzmacnianie gospodarki, oświaty i kultury polskiego społeczeństwa.
- Polacy w zaborze pruskim bronili się pracą organiczną i **ruchem spółdzielczym**: zakładali spółdzielnie, banki ludowe, kółka rolnicze (ks. Piotr Wawrzyniak). Głośny był **strajk dzieci we Wrześni** (1901) i opór **Michała Drzymały**.
- **Zabór austriacki**: od końca lat 60. XIX wieku Galicja miała **autonomię**: Sejm Krajowy we Lwowie, język polski w urzędach i szkołach, polskie uniwersytety w Krakowie i Lwowie, Akademia Umiejętności w Krakowie. Galicja stała się ośrodkiem polskiej kultury i nauki, choć była biedna i przeludniona.
- **Nowoczesna świadomość narodowa**: dawniej za naród uważała się głównie szlachta. Pod koniec XIX wieku dzięki szkołom, prasie, czytelniom, parafiom i literaturze (np. „Trylogia" Henryka Sienkiewicza pisana „ku pokrzepieniu serc") także chłopi i robotnicy coraz częściej czuli się Polakami. Represje zaborców często wzmacniały to poczucie.
- Pod koniec XIX wieku powstały nowoczesne ruchy polityczne. **Socjaliści** – Polska Partia Socjalistyczna (**PPS**, 1892; Józef Piłsudski, Ignacy Daszyński): niepodległa Polska i sprawiedliwość dla robotników (8-godzinny dzień pracy, prawa pracownicze). **Narodowi demokraci** (endecja – **Roman Dmowski**): najważniejszy jest interes narodu polskiego, współpraca wszystkich warstw społecznych, walka z germanizacją. **Ludowcy** (ruch chłopski w Galicji – później **Wincenty Witos**): prawa i oświata dla chłopów, udział wsi w polityce.
- **Rewolucja 1905–1907** w Królestwie Polskim miała dwa oblicza. **Społeczne**: strajki robotników o wyższe płace i krótszy dzień pracy, walki uliczne. **Narodowe**: **strajk szkolny** o polską szkołę, żądania polskiego języka w urzędach i samorządu. Car musiał zgodzić się na pewne ustępstwa, m.in. prywatne szkoły z językiem polskim i legalne związki zawodowe.

Podgląd • Pierwsza Ławka

Po kongresie wiedeńskim – ćwiczenia

Daty, postacie, ziemie polskie po 1815

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 15 pkt

W. Śliwicki, litografia, ok. 1825

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie" na karcie 1.

1 Uzupełnij daty. ___ / 3 pkt

1. kongres wiedeński: _____
2. wybuch powstania listopadowego: _____
3. wybuch powstania styczniowego: _____

2 Połącz postać z opisem. ___ / 4 pkt

1. Adam Mickiewicz	a) kompozytor, na emigracji tworzył polonezy i mazurki
2. Fryderyk Chopin	b) dyktator powstania styczniowego
3. Piotr Wysocki	c) poeta, autor „Pana Tadeusza", działał na emigracji
4. Romuald Traugutt	d) przywódca spisku podchorążych w 1830 r.

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Królestwo Polskie było związane z Rosją osobą cara.	P	F
2. Po powstaniu listopadowym wielu Polaków wyemigrowało do Francji.	P	F
3. Powstanie styczniowe zakończyło się zwycięstwem.	P	F
4. Uwłaszczenie chłopów w zaborze rosyjskim nastąpiło w 1864 r.	P	F

4 Uzupełnij. ___ / 2 pkt

1. Wolne miasto pod opieką trzech zaborców, istniejące w latach 1815–1846, to _____.
2. Działalność gospodarcza i oświatowa, którą w Wielkopolsce prowadzili m.in. Marcinkowski i Cegielski, to praca _____.

5 Podaj dwa osiągnięcia Królestwa Polskiego w okresie konstytucyjnym (1815–1830). ___ / 2 pkt

_____

_____

PIERWSZA ŁAWKA

Zadania

1 **Połącz wynalazcę z wynalazkiem.** ___ / 5 pkt

1. James Watt	a) telefon
2. Thomas Edison	b) udoskonalona maszyna parowa
3. Alexander Bell	c) pasteryzacja
4. Karl Benz	d) żarówka
5. Louis Pasteur	e) samochód z silnikiem spalinowym

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____

2 **Rozdziel zjawiska z ramki.** ___ / 6 pkt

praca w warsztacie rzemieślniczym praca w fabryce podróż konnym wozem podróż koleją
większość ludzi mieszka na wsi szybki wzrost miast

przed rewolucją przemysłową	po rewolucji przemysłowej

3 **Uzupełnij zdania.** ___ / 4 pkt

1. Rewolucja przemysłowa rozpoczęła się w _____.
2. Napływ ludności do miast nazywamy _____.
3. Nowa grupa społeczna pracująca w fabrykach to _____.
4. Organizacje broniące praw pracowników to _____.

4 **Które zjawisko było skutkiem rewolucji przemysłowej?** ___ / 1 pkt

A. powrót do pracy w warsztatach rzemieślniczych
B. zmniejszenie liczby mieszkańców miast
C. powstanie klasy robotniczej
D. zanik handlu międzynarodowego

5 **Oceń prawdziwość zdań.** ___ / 4 pkt

1. Maszynę parową udoskonalił James Watt.	P	F
2. W XIX-wiecznych fabrykach nie pracowały dzieci.	P	F
3. Kolej znacznie skróciła czas podróży.	P	F
4. Łódź była ważnym ośrodkiem przemysłu włókienniczego.	P	F

Przykłady z wyjaśnieniem

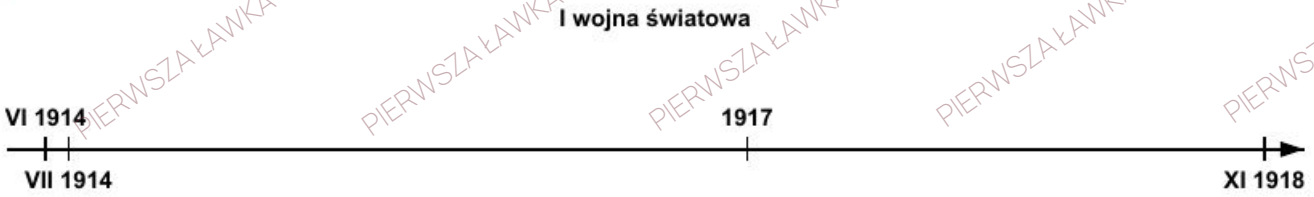
Przykład 1. Dlaczego wojnę nazwano światową?
Bo walki objęły nie tylko Europę, lecz także kolonie w Afryce i Azji oraz oceany, a w konflikt zaangażowały się państwa z całego świata, m.in. USA i Japonia.

Przykład 2. Na czym polegała wojna pozycyjna?
Obie strony okopały się na liniach frontu. Ataki kosztowały tysiące ofiar, a front przesuwał się o kilometry przez całe lata.

Przykład 3. Dlaczego I wojna światowa była szansą dla Polaków?
Bo trzej zaborcy po raz pierwszy znaleźli się po przeciwnych stronach i wszyscy wyszli z wojny osłabieni lub pokonani.

Zadania

1 Uzupełnij oś czasu. ___ / 4 pkt

1. 28 czerwca 1914 – _____
2. 28 lipca 1914 – _____
3. 1917 – _____
4. 11 listopada 1918 – _____

2 Rozdziel państwa z ramki do bloków sprzed 1914 roku. ___ / 6 pkt

Niemcy Francja Austro-Węgry Rosja Włochy Wielka Brytania

trójprzymierze	trójporozumienie

3 Uzupełnij zdania. ___ / 4 pkt

1. Bezpośrednią przyczyną wybuchu wojny był zamach w _____.
2. Walki, w których żołnierze tkwili w okopach, to wojna _____.
3. Polska formacja walcząca u boku Austro-Węgier, w której Piłsudski dowodził I Brygadą, to _____.
4. Traktat kończący wojnę podpisano w _____ w 1919 roku.

4 Które rodzaje broni zastosowano po raz pierwszy na szeroką skalę w I wojnie światowej? ___ / 1 pkt

A. broń atomowa **B.** rakiety balistyczne **C.** łuk i katapulta **D.** czołg, gaz bojowy i samolot

II Rzeczpospolita – ćwiczenia

Walka o granice, postacie, ustrój, gospodarka

KARTA 2/6

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 15 pkt

Pamiętaj: jeśli czegoś nie pamiętasz, wróć do ramki „Przypomnij sobie" na karcie 1.

Dziennik Ustaw, 1921

1 Uzupełnij daty. ___ / 4 pkt

1. wybuch powstania wielkopolskiego: _____
2. Bitwa Warszawska: _____
3. reforma walutowa Grabskiego (złoty): _____
4. przewrót majowy: _____

2 Połącz postać z opisem. ___ / 5 pkt

1. Józef Piłsudski	a) pierwszy prezydent RP, zamordowany w 1922 r.
2. Ignacy Jan Paderewski	b) przywódca III powstania śląskiego
3. Eugeniusz Kwiatkowski	c) Naczelnik Państwa, zwycięzca wojny z bolszewikami
4. Gabriel Narutowicz	d) twórca Centralnego Okręgu Przemysłowego i budowy Gdyni
5. Wojciech Korfanty	e) premier, podpisał traktat wersalski

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____ 5 ____

3 Oceń prawdziwość zdań. ___ / 4 pkt

1. Gdynia była polskim oknem na świat – portem morskim.	P	F
2. Powstanie wielkopolskie zakończyło się klęską.	P	F
3. W 1920 r. Polska walczyła z bolszewicką Rosją.	P	F
4. Walutą II RP od 1924 r. był złoty.	P	F

4 Uzupełnij. ___ / 2 pkt

1. Tymczasową ustawę zasadniczą uchwaloną w 1919 roku nazywamy _____ Konstytucją.
2. Rząd utworzony w listopadzie 1918 roku w Lublinie przez Ignacego Daszyńskiego to Tymczasowy Rząd _____.

PIERWSZA ŁAWKA

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Historia, klasa 7 – pakiet 8 zestawów (48 kart pracy)

Podgląd pokazał 12 z 125 stron. Pełna wersja: 125 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Totalitaryzmy w Europie – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Powtórka: od kongresu wiedeńskiego do 1939 roku – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Odrodzona Polska – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Rewolucja przemysłowa – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- I wojna światowa – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Europa i świat w drugiej połowie XIX wieku – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7
- Ziemie polskie w latach 1864–1914 – zestaw 6 kart pracy z kluczem, klasa 7

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail

pierwszalawka.pl/material/historia-klasa-7-pakiet-zestawow-kart-pracy